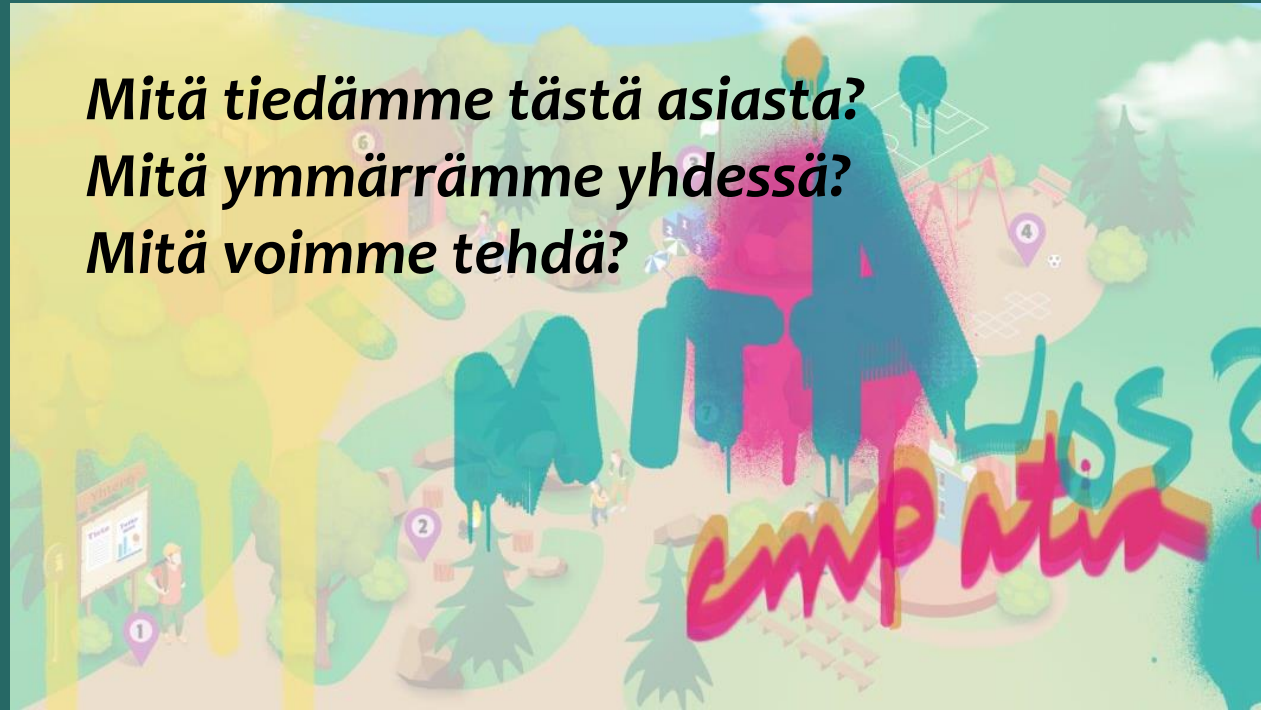


HuuMa-
konseptin
implementointi

*Mitä tiedämme tästä asiasta?
Mitä ymmärrämme yhdessä?
Mitä voimme tehdä?*



Alueellisen ehkäisevän työn toimintasuunnitelmatyö vuonna 2021

HuuMa -konseptissa empatia, mitä jos –ajattelu, sekä yhteisen tarinan rakentaminen läpileikkaavat oikean **tiedon**, yhteisen **ymmärryksen** ja yhteisen **toiminnan**.

Tieto = tietoa, informaatiota tai tosiasia – hyvin perusteltu tosi käsitys. Uutta tietoa voidaan tuottaa kokemusperäisesti todellisuutta havainnoimalla.

Ymmärrys = kyky omaksua tieto syvällisesti ja osata käyttää asiaa koskevaa tietoa monipuolisesti.

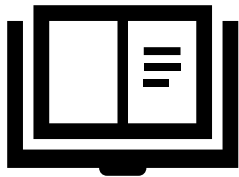
Toiminta = tekemistä ja tekoja, joihin motivaatio syntyy ymmärryksestä.

Empatia ohjaa ymmärtämään kenestä ja kenen elämismaailmasta tietoa tulee muodostaa, kenen kanssa ymmärtää, vuorovaikuttaa ja toimia. Empatia on myötätuntoista eläytymistä. Empatiataitojen avulla voidaan valita kiinnostua toisen ajatuksista ja asioista silloinkin, kun ne tuntuisivat vierailta.

Mitä jos -ajattelu ohjaa puolestaan yhteisten tulevaisuuksien kuvitteluun, yhteiseen tietoon ja lopulta yhteisten tulevaisuuksien tekemiseen. Mitä jos ajattelu on mahdollisen huomaamista, mikä on ensisijaisen tärkeää kun halutaan ennakoida reagoimisen sijaan.

Yhteinen tarina kirjoitetaan yhdessä. Se on ihmisten välistä kommunikaatiota ja viestintää, yhteisellä kielellä sanoitettu asioiden kulku – esimerkiksi yhteinen näkemys tai strategia.

Sisällys



Tämä tietopaketti antaa sinulle tietoa HuuMa-hankkeen konseptin implementoinnista Päijät-Hämeen alueellisen ehkäisevän työn toimintasuunnitelmatyössä vuosille 2021-2025.

Työpajat 1 a,b,c

Koordinaatioryhmät erikseen

1

Oikea tieto herkistää

Kansallisesti kerätty ehkäisevän työn tutkimus- ja tilastotieto sekä rakenteellinen asiakastieto
Osallistujien tuoma kysely- ja kokemustieto sekä asiakastieto, jota ei kerätä rakenteellisesti

Yhteinen ymmärrys herättää motivaation

Neljän tuulen (päihtteet ja mielenterveys, pelaaminen ja lähisuhdeväkivalta) ilmiöiden ymmärtäminen

Yhdessä muodostetun tiedon palauttaminen alueellisille koordinaatioryhmille

Kysely ryhmien jäsenille (koronapandemian vaikutukset, tulevaisuuden ennakointi eläytymällä)

Työpaja 2

Koordinaatioryhmät yhdessä

2

Ymmärrys muutoksesta ja tulevaisuuteen suuntaaminen ennakoimalla

Asukkaiden ja asiantuntijoiden huoliin eläytyminen perimmäisten tavoitteiden ja kipupisteiden tunnistamiseksi asiantuntijayhteisön näkökulmasta
Tiedon peilaaminen yhdessä havaittuihin kipupisteisiin

Työpaja 3

Koordinaatioryhmät yhdessä

3

Johtaa toimintaan yhdessä

Tiedosta toimintaan (mitä olemme ymmärtäneet, mitä täytyy tehdä)

Palvelulupaukset

Tavoitteet, toimenpiteet, mittarit

Työpaja 4

Koordinaatioryhmät yhdessä

4



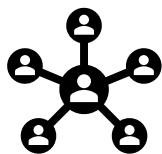
Ehkäisevä työ Päijät-Hämeessä

- Kattaa 12 Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän omistajakuntaa, hyvinvointiyhtymän sekä alueen yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteisen työn.
- Koordinaatorakenteessa alueellinen ehkäisevän työn koordinaattori, koordinaatioryhmät sekä kunnissa ehkäisevän työn yhdyshenkilöt/koordinaattori sekä paikalliset PETE-ryhmät ja ehkäisevän työn toimielimet.



Neljän tuulen ilmiöt

- Lähisuhdeväkivalta
- Mielensterveys
- Ongelmapelaaminen
- Päihteiden käyttö



Alueelliset koordinaatioryhmät

- Päijät-Hämeen ehkäisevän työn rakenteessa on kolme alueellista koordinaatioryhmää, joista kahdessa ensimmäisessä on edustajat joka kunnasta sekä asiantuntijajäseniä. Pelihaittojen ehkäisyn koordinaatioryhmä on asiantuntijapainotteinen.
1. Ehkäisevän mielensterveys- ja päihdetyön koordinaatioryhmä
 2. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan koordinaatioryhmä
 3. Pelihaittojen ehkäisyn koordinaatioryhmä

Alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelmatyö Päijät-Hämeessä vuonna 2021

Alueen ehkäisevä työ perustuu niin sanottuun neljän tuulen orientaatioon. **Lähisuhdeväkivalta, mielenterveysongelmat, ongelmapelaaminen ja päihteiden käyttö linkittyvät läheisesti toisiinsa.** Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alueelle laadittiin kaksi erillistä ehkäisevän työn toimintasuunnitelmaa valtuustokaudelle 2017-2021. Toinen niistä koski edistävää mielenterveystyötä, ehkäisevää päihdetyötä ja pelihaittojen ehkäisyä, ja toinen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyä. Vuosien aikana opittiin ymmärtämään, että **ilmiöiden taustalla on usein samoja haavoittavia, altistavia ja suojaavia tekijöitä.**

Ilmiöt voivat olla läsnä ihmisen arjessa samanaikaisesti tai peräkkäisinä. Ne kaikki ovat luonteeltaan ylisukupolvisia ja heikentävät toimintakykyä. Ilmiöihin liittyy myös häpeän kokemuksia ja avun hakemisen vaikeutta.

Neljän tuulen ilmiöt ovat ehkäistävissä oikein ajoitetuin, kohdennetuin ja integroiduin toimin.

Kahden toimintasuunnitelman sijaan jatkossa päätettiin tehdä vain yksi ehkäisevän työn toimintasuunnitelma. Sitä pohjustettiin niin ikään kaikki neljä tuulta kattavalla toimintakertomuksella, jossa kuvattiin alueen asukkaiden hyvinvointia ja pahoinvointia sekä vuosien 2017-2021 aikana tehtyä neljän tuulen työtä.

Alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelmatyö Päijät-Hämeessä vuonna 2021

Ehkäisevän työn tarpeen tunnistamiseen tarvitaan tietoa ihmisten hyvinvoinnista ja neljän tuulen ilmiöistä. **Tiedon avulla voidaan tarkastella nykytilaa, tunnistaa ilmiöitä ja ennakoida tulevaa, eli ymmärtää mihin ehkäisevän työn vaikutuksia halutaan.** Lisäksi tarvitaan tietoa tehdyistä toimista tehdyn työn vaikutusten arvioimiseksi.

Toimintasuunnitelmatyössä ja sitä edeltävässä kertomustyössä pilotoitiin ja implementoitiin HuuMa - Päijät-Häme, huumeeton maakunta -hankkeessa tehtyä tiedolla johtamisen mallia.

Uutta alueellista toimintasuunnitelmaan laadittaessa kerättyä tietoa ymmärrettiin mittavassa vuoropuhelussa eri tahojen kanssa. **Yhteisen ymmärryksen avulla muodostettu uusi, parempi tieto pyrki tunnistamaan ongelmia aiheuttavia tai niitä ylläpitäviä haavoittavia tekijöitä sekä juurisyitä ilmiöiden taustalla.** Tiedon pohjalta määriteltiin työn painopistealueet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, aikataulut ja mittarit.

Mistä implementoinnissa oli kysymys?

Alueelliset koordinaatioryhmät osallistuivat vuonna 2021 ehkäisevän työn toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman tekemiseen. Työskentely tapahtui TEAMS:ssa järjestetyissä työpajoissa. Prosessissa hyödynnettiin Ilmiöpöytä-mallia ja palvelumuotoilun menetelmiä. Muotoilun avulla muodostettiin HuuMa:n konseptiaihio, joka yhdisti tiedon ja ymmärtämisen sekä yhteisen toiminnan empatia- ja mitä jos -ajatteluun, ja yhteisen tarinan rakentamiseen. Palvelumuotoilun menetelmistä työpajoissa hyödynnettiin toiveiden, tarpeiden ja turhautumisten tunnistamista sekä empatiakarttoja, joiden avulla pohdittiin ensin omaa asiantuntijanäkökulmaa ja sitten asiakkaan ja kuntalaisen näkökulmaa. Näitä samoja menetelmiä hyödynnettiin jokaisessa työpajassa hiukan soveltaen.

Työpajoja järjestettiin yhteensä kolme erilaista, joista **ensimmäisessä** yhteiskehitettiin jokaisen alueellisen koordinaatioryhmän kanssa erikseen. Työpaja 1:stä järjestettiin samansisältöisesti kolme kappaletta ja ne keskittyivät tietoon kunkin koordinaatioryhmän edustaman ilmiön näkökulmasta. Työpajoissa syvennettiin siihen, mitä tietoa edeltävän neljän vuoden ajalta oli saatavissa ja millaisia ilmiöitä tiedosta nousee, ja tuotettiin ymmärrystä sekä sisältöä toimintakertomuksen tueksi.

Kolme seuraavaa työpajaa järjestettiin kaikille koordinaatioryhmille yhdessä ja ne keskittyivät ymmärryksen vankentamiseen ja toimintasuunnitelman rakentamiseen. Kokonaisuuden tavoitteena oli tunnistaa tarpeet neljän tuulen ilmiöiden näkökulmasta sekä tunnistaa ja nimetä painopisteet ja asettaa tavoitteet alueellisella tasolla.

Oikea tieto herkistää

Vaikutuksia halutaan elämiss maailmaan

Elämiss maailman ymmärtäminen

Kansallisesti kerättävä tutkimus-, tilasto- ja asiakastieto

Täydentävä asiakas- ja kyselytieto, kokemus- ja kokeilutieto

Tieto herkistää meidät.
Meidän on varmistettava,
että herkistymme kuntalaisen
näkökulmasta oikealle tiedolle.

Jotta voimme herkistyä kuntalaisen
näkökulmasta oikealle tiedolle, tarvitsemme
empatiataitoja eli **kykyä valita** se, että aidosti
kiinnostumme hänen ja yhteisön ajatuksista
ja hankimme niistä tietoa.

Mitä jos? -ajattelu rohkaisee
mahdollistamaan **osallisuuden** ja **moniäänisen**
tiedon ja huomioimaan ennakkoluulottomasti
myös **yllätysten** mahdollisuuden.

Onnistunut tiedolla johtaminen tarvitsee
pohjaksi sekä aluetta koskevaa
että paikallista **tilasto- ja tutkimustietoa**,
asiakas- ja kyselytietoa sekä **kokemus- ja**
kokeilutietoa.

Tiedon on vastattava siihen, miten hyvin- ja
pahoinvointi näkyvät alueella suoja- ja
riskitekijöiden valossa.

Tutkimustiedon lisäksi **tarvitaan**
ihmisten puhetta siitä, millaisia merkityksiä
ne saavat arjessa.

Kokemustiedolle on annettava arvoa, se on
muusta tiedosta poiketen ajankohtaista ja
paikkaa muun tiedon vajeita.

Työpajat 1 a,b,c - Tieto ja sen ymmärtäminen

Työpajaan valmistautuminen



Pohjakeskustelu alueellisissa koordinaatioryhmissä ja ohjeistukset työskentelystä

Toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman tekemisen aikataulu v.2021, työpajojen aikataulutus. Toiveet yhteiseen kertomukseen ja suunnitelmaan johtavalle työskentelylle.



Osallistujakortti

Osallistujien työpajaan mukanaan tuoma kortti, johon on koottu omasta työstä ja organisaatiosta tulevaa erilaista tietoa neljän tuulen ilmiöistä ja niiden ilmentymistä: tutkimus-, tilasto-, asiakas- ja kyselytieto, kokemus- ja kokeilutieto.

Työpaja 1 – Mitä tiedämme, mitä ymmärrämme?



Alueellisen koordinaattorin pohjatieto ilmiöstä - minimitieto

Alueesta ja asukkaiden hyvinvoinnista alueellisen koordinaattorin kokoama rakenteellinen tieto, jonka esittely avaa tilaisuuden tieto-osuuden.



Ilmiön kehystäminen osallistujien täydentävän tiedon avulla

Ryhmäkeskustelu, jossa **osallistujakorttien** avulla saadaan kehystettyä ilmiö monipuolisella tiedolla. Kootaan ja kuullaan tietoa, ei vielä pyritä ymmärtämään tai tulkitsemaan sitä. Nostot tiedosta.



Ilmiön ymmärtäminen

Yhteinen keskustelu, jossa pohditaan uusia oivalluksia sekä kokemuksia tarkemmin ja eläydytään alueen ihmisten arkeen ja todellisuuteen. Pyritään ymmärtämään, mistä tieto kertoo.

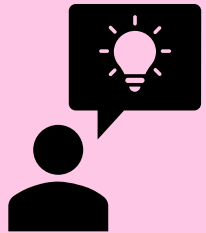


Osallistujakortti*

Nimi:

Kunta/organisaatio:

Tehtävä, rooli tms. jonka vuoksi olen paikalla:



Kerro puheluklassa siitä, mitä tiedät. Kirjoita asioita, faktoja, kokemuksia, hiljaista tietoa, tuloksia, lukuja ja/tai kuulemaasi palautetta - mitä vaan tiedät. Voit ottaa asiasta selvää jos haluat tuoda enemmän tietoa, mutta säilytä rohkeasti oma näkökulmasi.



Meillä voi olla monenlaista tietoa asioista, joista puhumme yhdessä. Mieti mitä tietoa juuri sinulla on. Se voi olla tutkimuksista tulevaa tietoa, tilastotietoa, tuotettua tulevaisuutta ennustavaa tietoa tai se voi olla kokemustietoa tai kokeilutietoa. Kokemustietoa on ammattilaisilla, asiakkaila, kuntalaisilla - lapsilla ja aikuisilla. Se tulee arjen kokemuksista, myös työhön liittyvistä kokemuksista ja havainnoista. Kokeilutietoa voimme saada, kun keräämme erillisten kokeilujen avulla vaikka kertaluontoisia kokemuksia.

Minulla on Ilmiöpöydän aiheeseen liittyen seuraavaa tietoa:

Työpajan 1 aikataulu

Työpaja 1 (TEAMS)

Tervetuloa työpajaan (30 min.)

- Miksi olemme tänään koolla?
- Tilaisuuden agenda ja aikataulu
- Moninäkökulmainen tieto ja HuuMa –konseptin aihio



Alueellisen koordinaattorin pohjatieto ilmiöstä - minimitieto (15 min.)

- Aluetta ja asukkaiden hyvinvointia koskeva rakenteellinen tieto ilmiöstä



Ilmiön kehystäminen – täydentävä tieto (45 min.)

- a) 4-6 hlö:n ryhmissä: kootaan ja kirjataan osallistujien mukanaan tuomista **osallistujakorteista** nouseva tieto, ei tulkita eikä ymmärretä vielä tässä vaiheessa
- b) Yhteisessä keskustelussa: nostot ryhmistä nousseesta tiedosta 1 min./ryhmä



Ilmiön ymmärtäminen - uusi, parempi tieto (45 min.)

- Miro-työskentely ja yhteinen keskustelu - yhdistetään ja ymmärretään tietoa: mistä tämä tieto kertoo, mistä ilmiössä on kysymys



Mitä kuulumme ja ymmärsimme (40 min.)

- Keskustelua ja loppuyhteenveto
- Eväät seuraavaan työpajaan

Alueellisen koordinaattorin pohjatieto ilmiöstä - minimitieto

Esimerkki:

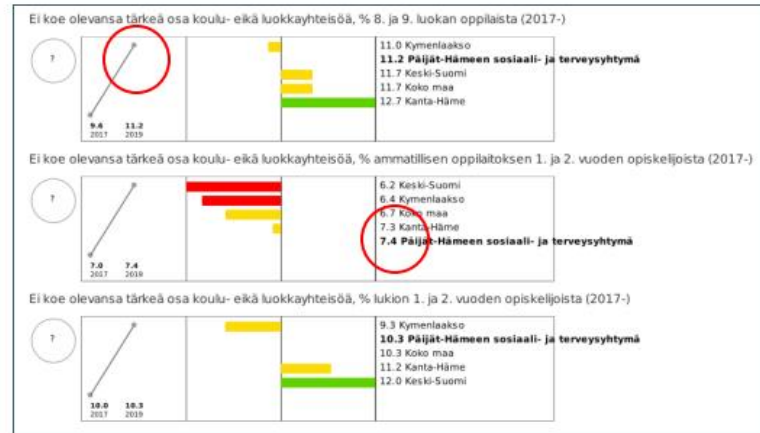
Päijät-Hämeen ehkäisevän työn
toimintakertomusvaiheessa
taustatietona työpajoissa käytettiin
esim. Päihdeavainindikaattoreita,
Poliisin tilastoja sekä
kouluterveyskyselyn kautta saatua
hyvinvointi/ pahoinvointitietoa.



Mielenterveys: Nuoret ja nuoret aikuiset

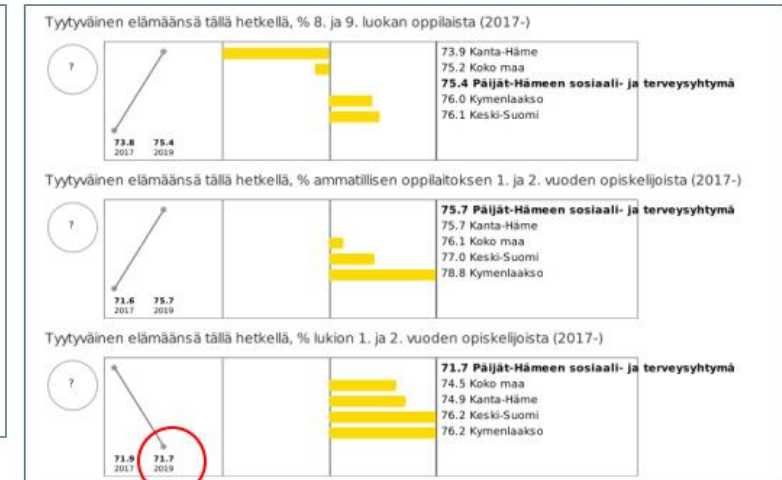


Kerro alueeseen liittyvää
perustietoa väestön
hyvinvoinnista ja palveluista.
Tuo esiin olennaista tietoa
siitä toimintaympäristöstä,
jossa ilmiö ilmenee.



Haasteita:

- Yksinäisyys
- Osattomuus
- Keskusteluvaikeudet
- Mielenterveysongelmat



THL: [Osallisuuden lisääminen ehkäisee koulukiusaamista](#) (2020)

Osallisuus, tyytyväisyys elämään

Ilmiön kehystäminen – täydentävä tieto

Tämän haluamme
selvittää

Mitä tiedämme?

Ketä tieto koskee?

Keneen tieto vaikuttaa?

Mitä tietoa meillä on?

*Osallistujat kertovat **osallistujakorttiin***
kokoamaansa tietoa valitusta aiheesta*

Tutkimustieto

Tilastotieto

Kokemustieto

Ennakointitieto

Kokeilutieto



Nyt ei vielä pyritä
ymmärtämään tietoa tai
tulkitsemaan sitä. Ilmiön
kehystämisessä ajatuksena on
saada esiin mahdollisimman
paljon tietoa, ilman että se
vielä värittää tulkintoja tai
ohjaa ajattelua.

Mitä emme tiedä?

**Mitä oletamme ja uskomme tietävämmme,
vaikka asiasta ei ole olemassa muodollista
tietoa?**

Tiedon
kokoaminen
kanvaasille*
ryhmissä

Lisäkysymyksiä yhdessä
pohdittavaksi

Opimme: Olemme helposti
kansallisesti kerätyn tiedon
varassa. Tarvitsemme harjoitusta
ja valmiita kysymyksiä, joihin
hakea vastauksia tehdyistä
kyselyistä, asiakastiedosta ja
esimerkiksi havainnoimalla
työssämme. Tarvitsemme
ohjausta siihen, mitkä asiat ovat
olennaisia tiedon kannalta: mitä
suoja- ja riskitekijöitä ilmiöihin
liittyy.

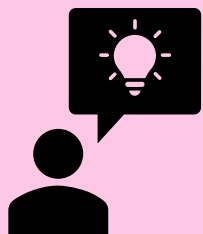
Osallistujakortti*

Nimi: Maija Mehiläinen

Kunta/organisaatio: Kippokosken kunta

Tehtävä, rooli tms. jonka vuoksi olen paikalla:

Varhaiskasvatuspalvelujen päällikkö



Kerro puheluklassissa siitä, mitä tiedät. Kirjoita asioita, faktoja, kokemuksia, hiljaista tietoa, tuloksia, lukuja ja/tai kuulemaasi palautetta - mitä vaan tiedät. Voit ottaa asiasta selvää jos haluat tuoda enemmän tietoa, mutta säilytä rohkeasti oma näkökulmasi.



Meillä voi olla monenlaista tietoa asioista, joista puhumme yhdessä. Mieti mitä tietoa juuri sinulla on. Se voi olla tutkimuksista tulevaa tietoa, tilastotietoa, tuotettua tulevaisuutta ennustavaa tietoa tai se voi olla kokemustietoa tai kokeilutietoa. Kokemustietoa on ammattilaisilla, asiakkailla, kuntalaisilla - lapsilla ja aikuisilla. Se tulee arjen kokemuksista, myös työhön liittyvistä kokemuksista ja havainnoista. Kokeilutietoa voimme saada, kun keräämme erillisten kokeilujen avulla vaikka kertaluontoisia kokemuksia. Kerro ilmiöstä, älä siitä, mitä kaikkea voisit tietää.

Minulla on Ilmiöpöydän aiheeseen liittyen seuraavaa tietoa:

Kansallisen LTH2018 kyselyn mukaan **20 %** neljävuotiaiden vanhemmista kertoi vähintään kaksi viikkoa kestäneestä masennusoireilusta ja **25 %** pitkäaikaisesta sairaudesta tai terveysongelmasta

Paikallisesti:

lapsia varhaiskasvatuksessa 158 (113 päiväkodissa, 37 perhepäivähoidossa, 8 yksityisellä)
28 perhettä (55 lasta) o-maksuluokassa
13 lapsella tarvetta tehostettuun tai erityiseen tukeen
maahanmuuttajalapsia 8, kolmesta perheestä
vuorohoidossa 23 lasta, seitsemästä perheestä

Vanhemmille tehdyssä kyselyssä

- 19% toivoi lisätukea lasten rajaamiseen, sääntöihin ja rutiineihin
- 87% vietti vähintään 4 viikkoa lomaa pois koulun kanssa

esimerkki

Ilmiön kehystäminen – kanvaasi*

Ketä ilmiö koskee:

Keneen ilmiö vaikuttaa:

Mitä tietoa meillä on:

Tilasto- ja tutkimustieto

Asiakas- ja kyselytieto

Kokemus- ja kokeilutieto

Mitä emme tiedä:

Mitä ennakointitietoa meillä on?



Voit tulostaa tätä kanvaasia live-työskentelyä varten A1 – koossa post it –lappujen kanssa työskentelyä varten tai voitte täyttää tätä tusseilla ryhmissä. Kanvaasi toimii myös diana verkkostyöskentelyssä.

1

Vaikuttavuus
halutaan kuntalaisen
elämissämaailmaan

Kuntalaisen elämissämaailma herkistää oikealle tiedolle

m

Kuntalaiset
ovat
osallisia.

Ymmärrys kuntalaisista

- Ihmisen elämissämaailma on hänen kokemuksellinen todellisuutensa
- Ihmisellä on suhde itseen, vanhempiin/lapsiin, kavereihin, vertaisiin ym.
- Käyttäytymisen taustalla on vaikuttimia ja ohjaavia tekijöitä, kuten unelmat, toiveet, tarpeet, pelot

Kuntalaislähtöinen tieto

- Havaitaan, selvitetään ja sanoitetaan esim. eri väestöryhmiä suojaavat ja haavoittavat tekijät
- Kuullaan ja nähdään myös yllättävät asiat
- Huomioidaan kuntalaisten erilaiset lähtökohdat

2

Vaikutuksia halutaan
suhteessa suojaaviin
ja haavoittaviin
tekijöihin

Tiedon kokoamisen taustalla vaikuttavat asiat:

Emme voi lähteä tiedon kokoamisen vaiheeseen vanhoista olettamuksista käsin. Meidän täytyy valita kiinnostua kuntalaisten elämissämaailmasta ja hankkia käsiimme kaikki se tieto, joka auttaa meitä ymmärtämään paremmin.

Keitä kuntalaiset ovat, mitä he ajattelevat, tekevät, sanovat, tuntevat, pelkäävät, toivovat... miksi? Miksi he tekevät sellaisia päätöksiä kuin tekevät? Mitä vaikuttimia päätösten takana on? Mikä haavoittaa, mikä suoja? Mistä lähtökohdista ponnistetaan?

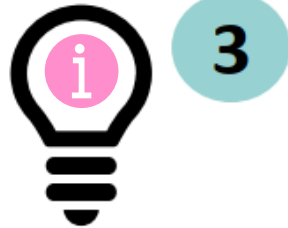
Kuntalaisten hyvinvointia ja pahoinvointia tarkastellaan suoja- ja riskitekijöiden valossa.

konsepti

e

Valitaan kiinnostua kuntalaisten asioista ja hankkia tietoa tasapuolisesti

Suojaavat ja haavoittavat tekijät näkyvät hyvinvointitiedossa



Ehkäisevän työn tietomalli ohjaa oikean tiedon keräämisessä

Minimitietosisältö

- Sisältää kansallisesti kerättävän tutkimus- ja tilastotiedon sekä rakenteellisen asiakastiedon suhteessa suoja- ja riskitekijöihin

Täydentävä osuus

- Ohjaa kokoamaan muun asiakastiedon ja asiantuntijoiden kokemustiedon hyvinvoinnin tilasta suhteessa suoja- ja riskitekijöihin
- Ohjaa huomioimaan kuntalaisten arjessa tiedolle antamat merkitykset

Opimme: Tiedon kerääminen ja kokoaminen on työlästä ja vie aikaa ymmärtämiseltä. Valmiiksi määritellyt tietosisällöt auttavat rakenteellisen tiedon kokoamisessa ja aikaa jää kokemus- ja kyselytiedon keräämiselle - ja myöhemmin ymmärtämiselle.

Alueellisen koordinaattorin pohjatieto tarkasteltavista ilmiöistä, esim. päihteidenkäytöstä

Osallistujien tuoma täydentävä tieto kyselyistä, asiakastiedosta, kokemuksesta

Yhteinen ymmärrys herättää motivaation

Vaikutusten tekijät liittyvät ihmisten systeemeihin eli arkeen

Tietoa ymmärretään vaikutusten tekijöiden kanssa

Yhdessä muodostetaan uutta parempaa tietoa

Vain yhdessä **ymmärtämällä** voimme ymmärtää tarpeeksi. Ymmärrys jalostaa tiedon uudeksi tiedoksi.

Vuoropuhelussa tarvitaan **empatiataitoja**, jotta voidaan **kuvitella**, mitä toinen asiantuntija tietää ja kokee ja **valita kiinnostua** toisen näkökulmasta, vaikka se vaikuttaisi vieraalta.

Mitä jos olemmekin avoimia kuulemaan kaiken tiedon ennen kuin alamme ymmärtää sitä? Mitä jos **ennakoimme** reagoimisen sijaan?

konsepti

Onpa kyse yksittäisen ihmisen kanssa keskustelusta tai tiedolla johtamisesta, yhdessä muodostamme uutta, parempaa, yhteistä tietoa. **Yhteisen ymmärryksen synnyttäminen vaatii asioiden jakamista.**

Tiedolla johtamisen näkökulmasta vuoropuhelua tukevat alueelliset ja paikalliset rakenteet, joissa verkostot, yhteistyöryhmät ja koordinaatio toimivat.

Tiedolla johtamisen täytyy olla systeemistä ja arki-lähtöistä, jotta se osuu. Joskus voimme ymmärtää asioita paremmin ilmiöiden kautta. Ne nousevat pinnalle syystä.

Ilmiön ymmärtäminen - ryhmäkeskustelu*

Mitä olemme ymmärtäneet keskustelun aikana?

Mistä tieto kertoo?

Mitä tämä tarkoittaa ihmisten elämässä ja arjessa?



Mitä ilmiön taustalla näkyy juuri täällä?

Mitkä asiat tähän vaikuttavat?

Miten tähän on tultu?

Kirjaa tai visualisoi käymänne keskustelu taululle tai dialle ilmiön ymmärtämiseksi - kaikkien nähtäville. Muistuta osallistujia lyhyistä puheenvuoroista, niin ymmärrys muodostuu mahdollisimman moniäänisesti. Verkossa keskustelua voidaan kiihdyttää chat-viesteillä ja puheenvuoroissa voidaan aina haastaa seuraava kertomaan näkemyksensä/oivalluksensa.



Mihin pitäisi vaikuttaa?

Opimme: rakenteellinen ja muu kerätty tieto voi vanheta nopeasti. Ammattilaisten ja kuntalaisten kokemustieto on ajankohtaisinta ja hyvin kerättynä luotettavinta tietoa nykytilanteesta ja ilmiöistä. Kun yhdistelemme tietoa, pohdimme uusia oivalluksia ja kokemuksiamme tarkemmin, pääsemme kiinni alueemme ihmisten arkeen ja todellisuuteen.

Ymmärrys herättää motivaation

Ymmärrys kuntalaisten systeemeistä

- Huomiota vaativat asiat nousevat pinnalle ilmiöinä
- Ilmiöt voivat kytkeytyä toisiinsa
- Systeemeissä vaikuttavat kuntalaiset, yhteisöt ja asiantuntijat
- Systeemi rakentuu koko ajan, ja toisaalta osa siitä on jo muutoksen ulottumattomissa

Yhdessä muodostettu uusi, parempi tieto

- Havaitaan kuntalaisten elämässä näkyvät ilmiöt
- Ymmärretään tietoa ja ilmiöitä yhdessä kuntalaisten, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa
- Systeeminen ja arkilähtöinen ymmärrys avaa kuntalaisten elämismaailmaa – elämismaailmat ovat erilaisia esim. eri väestöryhmillä

Vaikutusten tekijät
liittyvät ihmisen
systeemiin

4

konsepti

Opimme: Me kaikki elämme systeemeissä eli erilaisissa kokonaisuuksissa ja yhteisöissä. Asiat vaikuttavat toisiinsa ja me vaikutamme toisiimme. Kun ymmärrämme kaikkea koottua tietoa yhdessä vasta kun tieto on koottu, kaikki näkökulmat tulevat kuulluksi ja voimme tavoittaa todellisuuden, jossa ihmiset elävät.

Ryhmäkeskustelut* ilmiöiden ymmärtämiseksi

Ymmärrys ja uusi, parempi tieto ehkäisevän työn taustalle muodostetaan vuoropuhelussa.



Ilmiöpohjaisen ymmärtämisen malli ohjaa uuden tiedon muodostamisessa

Ilmiöpöytä-menetelmä

- Ohjaa ymmärtämään tietoa ja ilmiöitä yhdessä
- Auttaa muodostamaan ymmärryksestä uutta tietoa toiminnan pohjaksi

Verkostot uuden tiedon muodostajina

- Ehkäisevän työn koordinaatorakenne ohjaa monialaisen tiedon muodostamista
- Vaikutusten tekijät eli kuntalaisten elämismaailmassa toimivat ymmärtävät ehkäisevän työn tietoa yhdessä
- Ilmiöiden yhteen kietoutuminen tulee huomioitua
- Ihminen on kokonaisuus, josta osataan puhua yhdessä

Systeemien ymmärtäminen onnistuu hyvin esimerkiksi ilmiötyöskentelyn avulla. Me kaikki havaitsemme pinnalle tulevan ilmiön, joka kertoo jostakin pinnan alla olevasta. Mistä näkökulmista tarkastelemme sitä?

e

Myötätunnetaan ja mahdollistetaan merkityksellinen toiminta ja vuorovaikutuksellinen kohtaaminen

m

Ymmärretään vasta kun kaikki tieto on kuultu. Ennakoidaan.

Lisäymmärryksestä toimintaan

Meidän piti ymmärtää vielä lisää

Koronapandemia

Tulevaisuuden ennakointi

Työpaja 2 – Ymmärryksestä toimintaan

Työpajaan valmistautuminen



Materiaalin kommentointi alueellisissa koordinaatioryhmissä

Toimintakertomuksen ja tietosisällön kommentointi sekä ymmärryksen lisääminen TEAMS-kanavilla.



Webropol-kysely alueellisille koordinaatioryhmille

Tietoa täydentävä ja ymmärrystä lisäävä kysely, jolla haluttiin nostaa esiin vielä ajankohtaista kokemustietoa ja syventää tietoa. Lisäksi haluttiin ymmärrystä koronapandemian vaikutuksista ja eläytymistä kuntalaisten arkeen. Kyselyssä pyydettiin myös ennakoimaan tulevaisuutta.

Työpaja 2 – Mitä tiedämme, mitä ymmärrämme?



Kaikki koottu tieto ymmärrettäväksi

Tietoon ja jo saatuun ymmärrykseen palaaminen uudelleen ymmärtämään.



Eläytyminen ja tulevaisuuden ennakointi

Pohditaan uusia oivalluksia sekä kokemuksia tarkemmin ja eläydytään alueen ihmisten arkeen ja todellisuuteen. Pyritään ymmärtämään monesta näkökulmasta.



Tiedosta toimintaan

Keskustelu ja menetelmin fasilitoitu ideointi, jossa pyritään löytämään tekoja ja toimintaa.



Webropol-kysely*

Olet saanut tutustuttavaksesi ehkäisevän työn kertomuksen (2018-2021) ja toimintasuunnitelman (2021-2025) pohjana olevan tietopaketin. Siinä oleva tutkimus- ja tilastotieto kuvaa pääosin aikaa ennen koronaa. Tietoa on täydennetty jonkin verran asiakas- ja kyselytiedolla sekä kokemus- ja kokeilutiedolla.

Pohdi lukemaasi, ja vastaa seuraaviin kysymyksiin olemassa olevaa tietoa täydentäen oman osaamisesi, näkemystesi ja ymmärryksesi pohjalta.

1. Mitkä neljä huomiota teit materiaalista, eli mikä tiedossa kiinnitti sinun huomiosi, joko positiivisina asioina tai negatiivisina? Luettele alle.

Meillä on indikaattoritietoa siitä, millaista väestön hyvin- ja pahoinvointi on ollut ennen koronaa. Koronan ajalta sitä on sen sijaan vähän. Lähdemme toimintasuunnitelmatyössä liikkeelle siitä, että korona on omalla tavallaan vaikuttanut ihmisten hyvinvointiin ja arkeen. Haluamme tehdä toimintasuunnitelman vastaamaan mahdollisimman hyvin todellista nykytilannetta. Tarvitsemme siis vielä asiakas- ja kokemustietoasi ja ymmärrystäsi arjesta.

2. Miten korona on vaikuttanut ihmisten suoja- ja riskitekijöihin? Nosta muutamia huomioitasi tähän.

3. Mihin tämänhetkinen tilanne tai kehitys näyttäisi menevän? Arvioi kehityksen suuntaa seuraavan neljän vuoden aikana.

Eläydy seuraavaksi kuntalaisen elämään ja asetu hänen saappaisiinsa. Ajattele kuntasi asukkaan arkea päihteiden, mielenterveyden, lähisuhdeväkivallan/turvallisuuden ja/tai pelaamisen näkökulmista.

4. Kenellä kuntasi asukkaalla on omassa elämässään suurin huoli, mistä ja miksi?

Työpajan 2 aikataulu

Työpaja 2 (TEAMS)



Tervetuloa työpajaan (40 min.)

- Miksi olemme tänään koolla? Työpajan 1 ja läpikäynti ja yhdessä muodostetun tiedon palauttaminen alueellisille koordinaatioryhmille.
- Ryhmille tehdyn **kyselyn vastausten tarkastelu** (koronapandemian vaikutukset, tulevaisuuden ennakointi eläytymällä)
- Ymmärrys nyt, kuinka olemme ymmärtäneet tarpeen? Mitä tiedämme, mitä ymmärrämme?
- HuuMa:n konseptiaihiio



Eläytyminen asukkaiden ja asiantuntijoiden huoliin (120 min.)

- Miro-työskentely – **empatiakartan*** yhteinen täyttäminen (yhteisön jäsenestä ja häntä kohtaavan asiantuntijan näkökulmasta)
- Miro-työskentely yhdessä edellisen perusteella: **perimmäiset tavoitteet ja kipupisteet*** rakenteen eli asiantuntijayhteisön näkökulmasta. Tiedon peilaaminen.



Painopistealueiden määrittäminen (60 min.)

- Yhteisessä keskustelussa



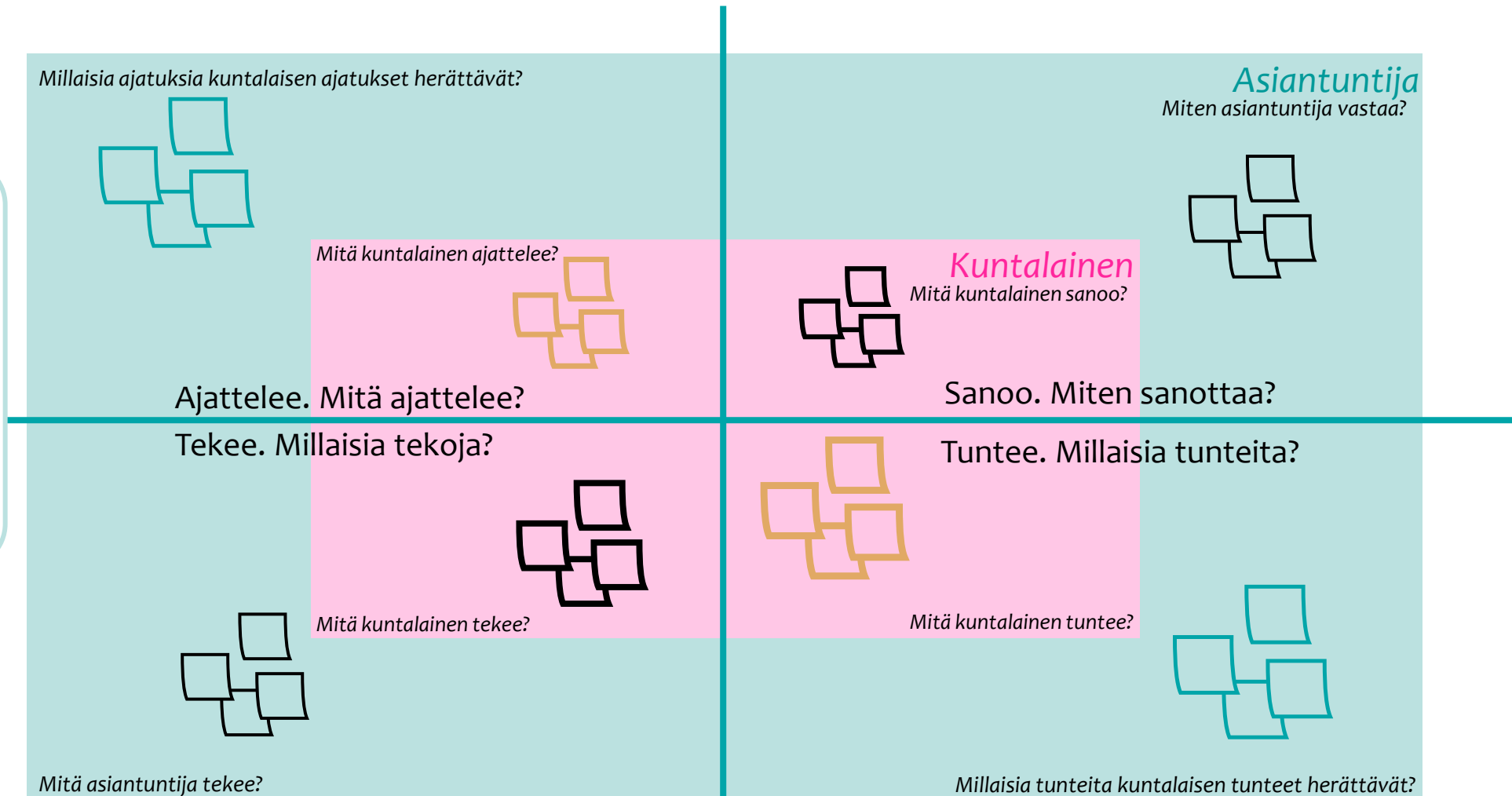
Mitä kuulumme ja ymmärsimme (15 min.)

- Keskustelua ja loppuyhteenveto
- Eväät seuraavaan työpajaan

Empatiakartalla* ymmärrystä - eläytymisen kuntalaisen huoleen



Ensin täytetään kartta kuntalaisen näkökulmasta sisempiin neliöihin. Ja sitten asiantuntijan näkökulmasta ulompiin. Mitä ajatuksia ja tunteita asiantuntijalle herää kun hän eläytyy kuntalaisen tilanteeseen? Mitä hän sanoo ja tekee?



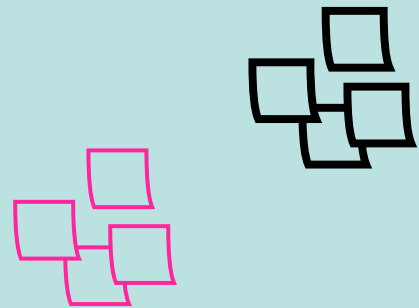
Perimmäisten tavoitteiden ja kipupisteiden* hahmottaminen



Mitä ajatuksia ja tunteita asiantuntijalle heräsi
empatiakarttatyössä rakenteen
näkökulmasta?

Mitä ajatuksia asiantuntijalle heräsi juuri
tämän ehkäisevän työn
asiantuntijayhteistyön näkökulmasta?

Perimmäinen tavoite – mihin pyritään?



Kipupisteet. Millaisia haasteita
tavoitteen saavuttamisessa?



Ymmärryksestä syntyvä motivaatio johtaa toimintaan yhdessä

Kohtaamista ja tekoja yhdessä

Vaikutuksia arkeen – nyt ja tulevaisuuteen

Elämismaailmassa tapahtuvat samansuuntaiset vaikutukset vaikuttavuudeksi

Toimintasuunnitelma ohjaa työtä

Ymmärrys motivoi toimimaan ja **toiminta** näkyy tekoina. Empaattinen ja ennakoiva asukaslähtöinen ehkäisevä työ näkyy arjen tekemisessä, kohtaamisessa, puuttumisessa, auttamisessa, suhtautumisessa itseen ja toiseen, ja toisen asiaan.

Työ vaatii roolien ja yhdessä tekemisen tapojen ja paikkojen tunnistamista, osaamista ja yhteisiä käytäntöjä.

konsepti

Ehkäisevän työn **toiminta perustuu tietoon ja ymmärrykseen**. Kuntalaisille se on arkisia tekoja ja vuorovaikutuksessa lisääntyvää ymmärrystä ja hyvinvointia. Asiantuntijan työtä on ymmärtää miten suojaavia tekijöitä vahvistetaan ja miten riskejä ehkäistään ja pienennetään systemaattisesti.

Kun ymmärrämme kuntalaisen elämismaailmaa, herkistymme oikealle tiedolle ja muodostamme yhdessä uutta tietoa, ymmärrämme myös miten vaikutuksia saadaan aikaan.

Useat samansuuntaiset vaikutukset saavat aikaan vaikuttavuutta. Ehkäisevä työ vaatii yhteensovittavaa johtamista ja ymmärrystä myös toisten tekemästä työstä.

Työpajat 3 ja 4 – Tiedosta toimintaan

Työpajoihin valmistautuminen



Materiaalin kommentointi alueellisissa koordinaatioryhmissä

Toimintakertomuksen kommentointi ja toimintasuunnitelman painopistealueiden ja palvelulupausten kommentointi ja ideointi TEAMS-kanavilla.

Työpaja 3 – Tulevaisuutta kuvittelemalla painopistealueisiin ja tavoitteisiin



Tulevaisuuden kuvittelu ja tavoitteet

Mitä muutosta pitäisi saada arkeen?



Mitä teemme

Millä tekemisellä voimme vaikuttaa ilmiön takana oleviin asioihin?

Mitä muutosta pitäisi saada arkeen?

Työpaja 4 – Palvelulupauksia ja mitattavaa toimintaa



Palvelulupaukset, tavoitteet ja toimenpiteet

Millä teoilla saamme pieniä ja suuria parannuksia aikaan? Mitä vaikutuksia voimme saada aikaan?

Mitä konkreettista pitää tehdä?



Tiedosta toimintaan

Ketkä ovat keskeisiä toimijoita?

Kuka vie asiaa eteenpäin?



Työpajan 3 aikataulu

Työpaja 3 (TEAMS)



Tervetuloa työpajaan (30 min.)

- Miten tulimme tähän? **Työpajan 2 läpikäynti**
- Tilaisuuden agenda, ohjelma ja aikataulu



Toimintasuunnitelman painopistealueet (30 min.)

- Nostot painopistealueiksi
- Parikeskustelu ja täydennystarpeet



Tulevaisuuden ajattelu (45 min.)

- Miro-työskentely - *Mikä positiivinen muutos on tapahtunut? Mikä osaaminen/taidot ovat lisääntyneet? Miten rakenne on ohjannut työtä?*



Tavoitteiden kirkastaminen ja sopiminen (20 min.)

- Yhteinen keskustelu pohjaesityksestä



Toimenpiteet (80 min.)

- Learning café verkossa, 4 painopistealuetta eli neljä ryhmää
- Dioissa valmiina tavoitteet, tavoitteille tehdään toimenpiteitä

Tiedosta toimintaan

Mitä teemme?

Millä tekemisellä voimme vaikuttaa ilmiön takana oleviin asioihin?

Mitä muutosta pitäisi saada arkeen?

Millä teoilla saamme pieniäkin parannuksia aikaan?

Mitä konkreettista pitäisi tehdä?

Ketkä ovat keskeisiä toimijoita?

Kuka vie asiaa eteenpäin?



Kirjaa tai visualisoi käymänne keskustelu taululle tai dialle kaikkien nähtäville. Muistuta osallistujia lyhyistä puheenvuoroista, niin ideat virtaavat. Verkossa keskustelua voidaan kiihdyttää chat-viesteillä tai erilaisilla white boardeilla/työskentelyalustoilla. Livetilaisuuksissa kannattaa hyödyntää post it -lappuja tai muuta nopeaa ideointia tukevia välineistöä. Muista varata aikaa siihen, että saatte valittua asiat, joita päätätte tehdä.

Nyt johdamme yhteisen ymmärryksen avulla muodostamastamme uudesta paremmasta tiedosta tekoja ja toimintaa.



Työpajan 4 aikataulu

Työpaja 4 (TEAMS)



Tervetuloa työpajaan (30 min.)

- Miten tulimme tähän? **Edellisten työpajojen läpikäynti**
- Tilaisuuden agenda, ohjelma ja aikataulu



Toimintasuunnitelman palvelulupaukset, tavoitteet ja toimenpiteet (90 min.)

- Learning café verkossa, 4 palvelupausta eli neljä ryhmää
- Dioissa valmiina lupaukset, tavoitteet ja toimenpiteet muokattavaksi



Ehkäisevän työn kivijalka ja viestintä (45 min.)

- Jamboard-työskentely – *Miten kertoisit kuntalaiselle suunnitelmasta? Missä viestien pitäisi näkyä? Miten varmistetaan, että ehkäisevä työ kuuluu kaikille?*



Kohti toimintaa (15 min.)

- Yhteinen keskustelu ja loppusanat

Opimme: Ymmärryksen myötä tiedämme, mihin meidän täytyy vaikuttaa. Vaikutusten täytyy olla sekä arkisia tekoja, että pidemmälle tähtääviä päätöksiä. Meidän täytyy miettiä, mikä yhdistää eri ilmiöitä ja millaisilla työntekijöissä tapahtuvilla vaikutuksilla saamme kokonaisvaltaisempaa apua ihmisten elämismaailmaan.

**Halutut vaikutukset
nimetään
ymmärryksen
pohjalta**

6

Toiminta on kohtaamista ja tekoja yhdessä

Vaikutuksia kuntalaisen arkeen

- Suojaavia tekijöitä lisääviä
- Haavoittavia tekijöitä ja niiden vaikutuksia ehkäiseviä, vähentäviä ja korjaavia
- Arkisia tekoja ja strategisia päätöksiä
- Suhteessa kuntalaiseen ja hänen ympäristöönsä

Vaikutuksia lähelle ja kauas

- Osa vaikutuksista tehdään jo ennen syntymää tai varhaislapsuudessa, iso osa ennen nuoruusikää
- Kuntalaisilla ei ole samat lähtökohdat
- Varhainen tunnistaminen ja tuki auttavat konkreettisesti
- Positiivinen erityiskohtelu lisää tasa-arvoa ja ehkäisevän työn vaikuttavuutta



**Teemme
tulevaisuuden.**

**Elämismaailmaa
koskettavista
samansuuntaisista
vaikutuksista
syntyy
vaikuttavuutta**

7

”

Ymmärrys motivoi toimimaan ja **toiminta** näkyy tekoina. Empaattinen ja ennakoiva asukaslähtöinen ehkäisevä työ näkyy arjen tekemisessä, kohtaamisessa, puuttumisessa, auttamisessa, suhtautumisessa itseän ja toiseen, ja toisen asiaan.

Ehkäisevän työn toiminta perustuu tietoon ja ymmärrykseen.



8

Vaikutuksia tehdään yhdessä

Ehkäisevän työn tekeminen on vaikuttavaa

Toimintasuunnitelma ohjaa työtä

- Lisätään suojaavia tekijöitä ja vähennetään haavoittavia tekijöitä systemaattisesti
- Toimitaan sekä yhteisöissä että asiakastyössä
- Sovitaan roolit, osaaminen, tekemisen paikat ja käytännöt
- Koordinaatio ohjaa tekemistä vaikuttavuudeksi
- Sovitetaan työtä yhteen johtamisella

Vaikutusten arviointi todentaa teot

- lähtee haluttujen vaikutusten tunnistamisesta ja vaikutusketjun rakentamisesta
- liittyy vaikutuksiin, jotka lisäävät suojaavia tekijöitä ja vähentävät, korjaavat tai ehkäisevät haavoittavien tekijöiden syntä tai vaikutusta kuntalaiseen ja hänen ympäristöönsä
- osoittaa tunnistetaanko riskissä olevat varhain, ja autetaanko heitä
- on systemaattista



*Nyt kun ymmärrämme, teemme.
Meillä ehkäisevä työ kuuluu kaikille.*



Alueellisen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma vuosille 2021-2025
hyväksytään kunnissa ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymässä